

Achterland veilig, haven niet bij ramp

Watersnoodramp overspoelt terrein * 'Maak nieuwe gebouwen bestand tegen water' * Meeuwennest eerste

De Nieuwe Haven loopt het gevaar onder te lopen tijdens een superstorm, betoogt de Helderse wetenschapper Eric Boschloo. Omdat de haven buitendijks ligt, stijgt het water af en toe al tot op kadeniveau. De waterbouwkundige conclusies van de Watersnoodramp van 1953 waren niet bekend toen de haven werd aangelegd. Het Deltaplan met de vele dijkverhogingen en havenbeschermingen na 1960 ging voorbij aan de Nieuwe Haven.

Arie Booy
 a.booy@hollandmediacombinatie.nl

Den Helder * „De nieuwbouw van restaurant Meeuwennest is een goede kans om dat gebouw bestand te maken tegen de gevolgen van een superstorm”, stelt Eric Boschloo. „Door het op palen te zetten kan het zeewater dat het haventerrein dan overspoelt, het gebouw niet beschadigen.” Boschloo is afgestudeerd in de statistiek en werkte in de jaren zestig bij wat nu het Centrum voor Wiskunde en Informatica in Amsterdam is. „Hoofd van onze afdeling was prof. J. Hemelrijk, onder wiens leiding in 1960 het statistische deelrapport van de Deltacommissie over stormvloed en getjebeweging werd uitgebracht”, vertelt hij.

Verkeerde been

„Daardoor weet ik dat de extra stijging bij iedere volgende stormramp telkens ongeveer even groot is geweest en dat daardoor de mensheid steeds opnieuw op het verkeerde been werd gezet. Waarschuwingen lijken dan paniekzaai-erij omdat zo'n hoge waterstand nooit eerder voorkwam.”

De stad ligt veilig achter de grote zeedijk en ook langs het Nieuwe Diep is na 1960 een stevige dijk aangelegd. Er is een zwak punt bij de Moormanbrug die naar de mari-nehaven voert, maar daar is een

betonnen constructie gemaakt die met twee muren van planken met zandzakken ertussen kan worden afgesloten. Het haventerrein van de marine is echter kwetsbaar voor overstroming door het open zee-gat. Woordvoerder Alex Kranenburg van de marine kan geen reactie geven. Hij stelt: „Ik leg de vraag voor aan deskundigen van het Rijksvastgoedbedrijf.” Gisteren bleef een reactie van die kant uit. Na 1960 is de Deltahoogte voor zeedijken enige malen naar boven bijgesteld, waarmee tevens werd ingespeeld op de te verwachten zeespiegelstijging en klimaatverandering. Het momenteel vereiste kadeniveau is daarom hoger dan de kades in de Nieuwe Haven. Boschloo: „Terwijl achteraf gezien bij de opening van de marinehaven het feitelijk vereiste kadeniveau al niet bereikt werd. Statistici die na 1953 de extreme waterstanden uit voorgaande eeuwen bestudeerden, ontdekten dat het water bij iedere volgende stormvloedramp telkens weer een stukje hoger kwam dan de tot dan toe gemeten hoogste waterstanden. Wel kan het soms eeuwen duren voordat zich zo'n geheel nieuwe hoogste waterstand voordoet. Waarbij eerlijkheidshalve altijd moet worden bedacht dat het ook al binnen enkele jaren kan optreden.”

De Nieuwedieper wijst op ingenieur Jan Blanken die Willemsoord in de negentiende eeuw binnendijks heeft laten aanleggen. Dick Vries, gespecialiseerd in de historie van Willemsoord, herkent de woorden van Boschloo: „Een zwakke schakel in de bescherming van Willemsoord tegen de zee was de hoogte van de in 1815 aangelegde havendijk langs het Nieuwe Diep. De havendijk moest dan ook al voor de Tweede Wereldoorlog verhoogd worden en dan nog was het wachtschip bij hoge waterstanden soms onbereikbaar. Na 1973 werd de havendijk op Deltahoogte gebracht”, meldt Vries. Een extra bedreiging bij een extreem hoge waterstand is dat deze altijd samengaat met een enorme superstorm.

Boschloo voorziet dan grote schade op het laag gelegen haventerrein: „Veel gebouwen zullen daar niet goed tegen bestand zijn, waardoor de marine - die op zulke momenten overal te hulp moet kunnen schieten – in feite deels vleugellam wordt.”

Volgens Rijkswaterstaat zijn er meerdere mogelijkheden om de kwetsbaarheid van de Nieuwe Haven te verkleinen. Een hele dure oplossing is de haven alsnog binnendijks te brengen. Havenwethouder Erwin Krijns van Den Helder voelt meer voor het plan om de bestaande pieren een stuk groter en hoger te maken in het project dat 'Building with

Nature' wordt genoemd. De Universiteit van Wageningen doet onderzoek naar de mogelijkheden. De verwachting is dat langere pieren de golfslag van de zee zullen verminderen. Mede om die reden kunnen de dijken langs het Balgzand lager zijn dan die langs het Marsdiep.

Eric Boschloo wil er voor waken om als een roepende in de woestijn over te komen: „Brengrers van slecht nieuws worden daarop soms aangevallen. Het 'goede nieuws' is dat de voorgenomen nieuwbouw van gebouw Meeuwennest, tegen relatief geringe meerkosten, meteen benut kan worden om dat gebouw stormvloedbestand te maken. Dit zou Defensie ook kunnen doen bij andere gebouwen wanneer die vervangen moeten worden. Dat kan op dezelfde manier als de bewoners van het Zuidoost-eiland Marken dat een eeuw geleden al deden: zij bouwden hun huizen op palen. Tussen die palen ontstonden dan opslagruimtes waar het water niet al te veel kwaad kon doen. In de huidige gebouwen op de Nieuwe Haven bevinden zich op de begane grond momenteel soms kwetsbare zaken, zoals fijne apparatuur, archieven en computersystemen. Ook dat kan het ministerie van defensie bij nieuwbouw meteen beter bestand tegen overstroming maken.”

Naar aanleiding van het bericht in deze krant dat Defensie op zoek is naar goede ideeën van het bedrijfsleven, merkt Boschloo op: „Zelf zou ik nieuwe ideeën ook zoeken bij eigen (oud-)personeel, want die kennen de situatie door en door en kunnen vanuit die ervaring de marineleiding helpen. Op die manier kan de Nieuwe Haven dus tegen relatief lage kosten een stuk stormvloedbestendiger worden.”

Waterhoogte

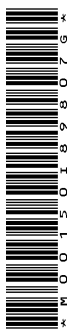
Bij de ramp in 1953 bereikte het water hier 325 cm boven NAP. Marinekades liggen 300 cm boven NAP.

Deltawerken aan marinehaven voorbijgegaan

De betonnen waterkering bij de Moormanbrug.

FOTO ARIE BOOY

De Nieuwe Haven heeft geen dijk op Deltahoogte. De stad wel.

ARCHIEFFOTO

